

Van de Redactie

KO SCHUURMANS

Ik weet dat ik niet veilig reis
Als niet de witte vreemdeling
Voor de boot uit naar 't paradijs
Over het water ging –

Woorden van de schippersvrouw
in het gedicht 'Het Schip' van
Martinus Nijhoff (1894-1953).

Zij passen bij dit 4de nummer
van Doorgeven, waarin we aantal
artikelen hebben opgenomen, die
gaan over doodgaan en afscheid
nemen. De herfst is immers
begonnen. De tijd van het verval

van de natuur, van de vallende bladeren en het lengen van de duisternis.
Nog een paar weken en we vieren Allerzielen en gedenken onze doden.
De artikelen worden voorafgegaan door een nieuw lied op een hele oude
tekst, dat je kunt zingen met het feest van Christus Koning.

In een eerste artikel staan we stil bij de woorden van **het aloude afscheidslied 'In paradisum'**. Woorden die gezongen worden in de tweede taal, de symbooltaal, de taal van het gedicht, de bijbel en de liturgie. We worden daarnaast meegenomen naar een **uitvaartbeurs** en onze columnist staat stil bij het troostrijke van onze **afscheidsliturgie**. Begin december begint de Advent. Een **nieuw lied** om te zingen rond de Adventskrans en een aantal **'groeilieder'** worden u aangereikt. Daarnaast een lang interview met kerkmusicus **Paul Hameleers** en natuurlijk de vast rubrieken.

In het volgende nummer van Doorgeven – ik kondig het alvast maar aan – zullen we aandacht besteden aan het rapport God in Nederland dat enkele maanden geleden verscheen. We hebben dit sociologische

rapport gelezen met liturgische ogen en vragen ons af: kunnen we er lessen uittrekken voor ons vieren? We zullen in dat nummer ook stil staan bij het ruimer toestaan per 14 september j.l. van de oude – Tridentijnse – liturgie door onze paus Benedictus de XVI.

In het artikel over het In Paradisum, dat eigenlijk gaat over de vraag: geloven wij in het hiernamaals en wat moeten wij ons daarbij voorstellen? wordt opnieuw een versregel van Nijhoff geciteerd: Ik denk wel dat wij eeuwige leven, want eens gegeven, blijft gegeven!

De woorden worden gezegd door een clown tegen een andere clown. Een clownesk gebeuren dus. Clowns zijn gekke mensen. Kun je ze geloven of maken ze alleen maar gekheid? Wie goed naar een clown luistert ontdekt dat onder de gekheid van hun gedrag en het kolderieke van hun woorden dikwijls een diepe ernst schuilt. Doorsnee zijn hun woorden dus het overdenken waard. Die bezinning wens ik u allen namens de redactie van harte toe in deze tijd van het jaar waarin ook de natuur ons op de eindigheid van het bestaan drukt.

We wensen u zo veel inspiratie toe bij het voorbereiden en vieren van de liturgie in de komende weken!

♩. VII

I N pa-ra-dí-sum * de-dúcant te ánge-li, in tu-o

advéntu susci-pi- ant te mártý-res, et perdúcant te in

ci-vi-tá-tem sanc-tam Ie-rú-sa-lem.

♩. VIII

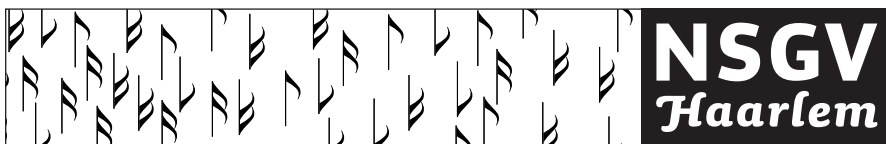
C Ho-rus ange-ló-rum * te sus- cí-pi- at, et cum Lá-

za-ro quondam páupe-re aétérnam há-be-as réqui-em.

Inhoud

Van goud wil jij nimmer weten.....	4
<i>Ko Schuurmans</i>	
In paradisum deducant te angeli.....	6
<i>Ko Schuurmans</i>	
Afscheid nemen met heel je hart!.....	12
<i>Ko Schuurmans</i>	
Een mooie dood?.....	15
<i>Henk Haverkort</i>	
Van zingen weten I.....	17
<i>Ko Schuurmans</i>	
Van zingen weten II.....	20
<i>Bert Stolwijk</i>	
Wat goed was zal weer terugkomen	24
<i>Bert Stolwijk</i>	
Nieuws van de Gregoriusvereniging.....	30
<i>Bert Stolwijk</i>	
Op de boekenplank.....	33
<i>Ko Schuurmans</i>	
Om over na te denken.....	35
<i>Ko Schuurmans</i>	

Nieuws van de Gregoriusvereniging

BERT STOLWIJK

Nieuwe huisstijl

Vorige maand ontvingen alle parochies in het bisdom Haarlem en allen die in het adressenbestand van de NSGV-Haarlem zijn opgenomen onze nieuwsbrief, een aantal folders en een algemene presentatiefolder in een nieuwe huisstijl. Ook de lezers van Doorgeven zullen bij deze aflevering de presentatiefolder ontvangen. We hopen op deze wijze duidelijk te maken dat we zoveel mogelijk mensen die zich bezighouden met de kerkmuziek

willen aanspreken. Ook in dit blad blijven we u zoveel mogelijk op de hoogte houden.

Komende activiteiten NSGV-Haarlem

Contact- en studiedag organisten

Het is voor een organist altijd interessant om een ander instrument te beluisteren en vooral ook te mogen bespelen. Deze kans krijgt u op zondagmiddag 21 oktober in 'De Duif' in Amsterdam. Mark Heerink en Nico Waasdorp demonstreren het orgel en bespreken de relatie tussen de orgelliteratuur, de kerkmuziek en het instrument.

Aanmelding: m.heerink@planet.nl

Vervolgcurcus cantor

Voor ieder die ooit een basiscurcus cantor heeft gedaan en voor cantores die al de nodige ervaring hebben wordt vanaf 27 oktober een curcus gegeven te Hilversum (O.L.Vrouwekerk). Met name de

cantores uit het nieuwe dekenaat Amsterdam worden van harte uitgenodigd.

De curcus bestaat uit zes lessen op zaterdagochtend en de curcusleider is Bert Stolwijk. Aanmelding: nsgv@bisdomhaarlem.nl

Oriëntatiecurcus dirigent

De belangrijkste beginselen van het dirigeren en alles wat daarbij komt kijken worden in twaalf lessen op de zaterdagochtend behandeld.

Start: 27 oktober.

Plaats: Haarlem (Bisdom).

Docent: Jos Beijer. Aanmelding: nsgv@bisdomhaarlem.nl

Drie kinderkorenfestivals

In elk van de drie nieuwe dekenaten van het bisdom wordt in november een kinderkorenfestival gehouden. Koren kunnen zich aan elkaar laten horen en zingen ook samen. Data: zaterdag 3 november (Haarlem), zondag 4 november (Hoorn) en zaterdag 10 november (Kortenhoeve). Elk festival duurt van 14.00 tot 16.30 uur.

De inschrijving voor het festival in Haarlem is gesloten (10 koren doen mee!), in Hoorn en Kortenhoeve is nog plaats voor enkele koren. Aanmelding: m.heerink@planet.nl (Hoorn) en nsgv@josbeijer.nl (Kortenhoeve)

Activiteiten van anderen

Basiscurcus I en II koordirigent

Start: vrijdag 26 oktober 2007

Locatie: Muziekschool Purmerend

Organisatie: De Kunst

Inlichtingen: www.dekunst.net

Telefoon (072) 515 92 09

Vervolgcurcus 'Het leiden van een kinderkoor'

Op 10 november 2007 gaat in De Meern een vervolgcurcus op de curcus kindercantoraat / kinderkoorleiding van start. Het betreft een oecumenisch opgezette curcus van tien zaterdagochtenden voor (amateur-) dirigenten en kerkmusici die een kinderkoor of -cantorij leiden of willen gaan leiden in de protestantse of rooms-katholieke kerkdienst.

Docenten: Catrien Posthumus Meyjes en Annemiek van der Ven. Inlichtingen en opgave: www.amateurmuziek.nl

Gregoriaanse Meditatie

Gregoriana, het gregoriaans mannentrio o.l.v. Geert Maessen, verzorgt elke derde zaterdag van de maand een Gregoriaanse Meditatie, een meditatief concert i.s.m. musici uit Oost en West, op zoek naar verwantschappen van diverse muzikale en religieuze culturen.

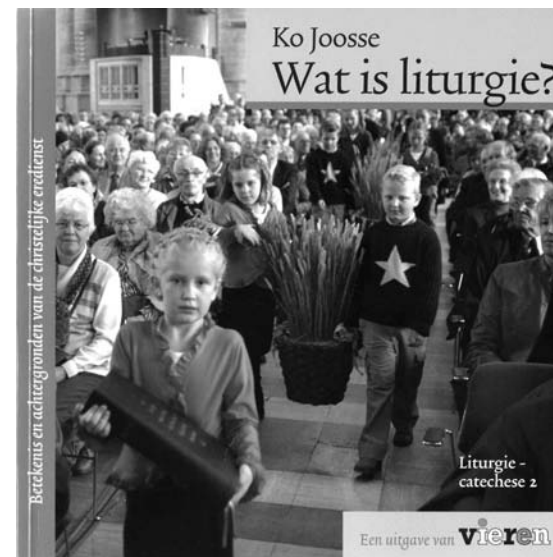

Op de boekenplank

KO SCHUURMANS

Wat is liturgie? – een basisboek

In 1989 verscheen het boekje 'Wat is liturgie? – achtergronden van de christelijke eredienst', geschreven door de liturgist dr. Ko Joosse. Ik besprak het indertijd voor Samen Kerk: ons Haarlemse bisdomblad. In mijn recensie was ik heel positief over dit boekje, dat uitgegeven was in de serie Liturgiecatechese van uitgeverij Gooi en Sticht. Jarenlang had ik het in mijn tas en zwaaide er mee – en meer dan dat – op alle avonden in het bisdom wanneer ik les in liturgie gaf. Ook de theologiestudenten in Amsterdam raadde ik aan het te lezen. Helaas was het boekje na een aantal jaren uitverkocht. Het is daarom een goede zaak dat het boekje nu opnieuw en uitgebreid is uitgegeven door de uitgeverij van de Abdij van Berne in Heeswijk in hun serie Liturgiecatechese.

Het boekje omvat wederom zeven hoofdstukken getiteld: Het verschijnsel liturgie, Liturgie is eredienst, Liturgie en leven, Symbolen, Rituelen, Vieren en gedenken en Sacramenten. Ieder hoofdstuk wordt in deze nieuwe uitgave afgesloten met een aantal zinnige discussievragen. Belangrijk vind ik de aanvullingen in hoofdstuk 2 'Liturgie is eredienst', over de relatie

Plaats: Obrechtkerk, Jacob Obrechtstraat 30, Amsterdam (bij Concertgebouw).
Tijd: 17.00 - ca. 17.45 uur.
Toegang: vrijwillige bijdrage.
Info: www.gregoriana.nl; r.lof@chello.nl; (0294) 419 754.
Data en musici:
zaterdag 20 oktober 2007, Gregoriana i.s.m. imam Mesrur Coskun, Koranreciet;
zaterdag 17 november 2007, Gregoriana i.s.m. Tjeerd van der Ploeg, orgel;
zaterdag 15 december 2007, Gregoriana i.s.m. gregoriaans vrouwenkwartet Virga o.l.v. Geert Maessen.

Dirigent-organist gezocht
Parochiekoor H.Maria Sterre der Zee te Volendam (ca. 40 leden) zoekt vakbekwame **dirigent-organist**. Liturgievieringen: tweemaal per maand gemengd koor, overige zondagen herenkoor. Repetitie: donderdagavond. Repertoire: traditionele liturgische muziek van bekende componisten. Info: dhr. G. Hoogland, secretaris koorbestuur, (0299)363 124 of 06 55 74 65 96.

De NSGV Haarlem (Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het Bisdom Haarlem) fungeert als afdeling van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging. Meer informatie op: www.nsgv.nl

tussen liturgie en diaconie, in hoofdstuk 3 'Liturgie en leven', over het zinloze of zinvolle van liturgie, in hoofdstuk 6 'Vieren en gedenken', over de werking van de Geest en in hoofdstuk 7 'Sacramenten', over de afzonderlijke sacramenten. Het boekje is er beslist nog beter door geworden. Natuurlijk vind je achterin een literatuurlijst voor hen die nog meer willen weten van de in dit boek behandelde onderwerpen.

Joosse is een leerling van de bekende hoogleraar liturgiewetenschappen Gerard Lukken, eertijds werkzaam in Tilburg. Dat kon en kun je goed merken. Joosse heeft de visie van Lukken op liturgie, neergelegd in een aantal belangrijke boeken, in begrijpelijke taal en op zijn eigen wijze toegankelijk gemaakt voor een groot publiek. Liturgie is naar de mening van Lukken en dus ook van Joosse niet het volgen van een spoorboekje dat ons van alzo hoge wordt aangereikt, maar allereerst het viëren door mensen van levensmomenten in hun bestaan waarbij God in dat spel gaat meedoen. Liturgie wordt zo een heilig spel, waarbij God en mens beslist geen concurrenten van elkaar zijn. Wie het boekje leest verstaat beter de zin van liturgie en krijgt er ook zin in. Deze fraai uitgegeven heruitgave is opnieuw een aanrader voor iedereen die actief is op liturgisch gebied. Om de prijs hoeft u het niet te laten! Kopen dus!

Ko Joosse, 'Wat is liturgie? – betekenis en achtergronden van de christelijke eredienst', uitgeverij Abdij van Berne Heeswijk, 2007, 96 pagina's, ISBN 9789076242859, prijs € 12

Om over na te denken

KO SCHUURMANS

'Hoe reageer je als er bij de familie van een overledene de vraag komt: "is er wel iets na de dood, of hebben de mensen maar wat bedacht?" Of ze vragen ons: "wat denk jij dat er is...komen wij onze dierbaren echt weer tegen?" De bestaande groep heeft zich al wel over deze vragen gebogen, maar wat is wijsheid?'

Vragen die ik kreeg toegestuurd door een coördinatrice van een parochie, voorafgaande aan de cursus avondwake die ik er zou gaan geven. Het waren en zijn ook haar eigen vragen, want ze doet volop mee met het voorgaan in de avondwakes. En van wie niet?

Aan het begin van de eerste bijeenkomst ging ik in op deze vragen. Allereerst las ik de tekst voor van mijn artikel In paradisum deducant te angeli, dat ook afgedrukt staat in dit nummer. Vervolgens las ik een tekst voor van dominee Wim van der Zee (1930-1995) uit zijn boekje: 'De dood is van gisteren – de bijbel over de laatste dingen', Uitgeverij Boekencentrum, Den Haag 1979, pagina 116 - 117:

'Soms twijfel ik aan een toekomst door de dood heen. Soms vraag ik me af of ik het wel wil. En of het eigenlijk wel nodig is. Meestal kan ik mij er weinig bij voorstellen, al zijn de beelden mij lief. Maar de woorden komen naar mij toe. Ze zijn niet mijn bezit. Ze nemen mij in bezit, tot en met mijn vraagtekens.

Ineens denk ik: maar dat heb ik al eerder meegemaakt, zo'n overgang van leven naar leven. Dat was de geboorte. Stel je voor, dat je je daar nog iets van zou kunnen herinneren...

Je leefde in die besloten ruimte, binnen de beperkte en beveiligde wanden van het moederlichaam. En je zou denken: dit is leven, – drijven in het water, je hoofd naar beneden, gevoed via de navelstreng. Hoe zal het daarbuiten zijn? Elke voorstelling was onmogelijk, elk beeld absurd. Toen gebeurde er wat, – iets beangstigends, denk ik. Geboren worden,

